

ФЕДЕРАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
**«БАШКИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»**
МИНИСТЕРСТВА ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
(ФГБОУ ВО БГМУ МИНЗДРАВА РОССИИ)

ул. Ленина, 3, г. Уфа, Республика Башкортостан, Российская Федерация, 450008

тел. (347) 272-41-73, факс (347) 272-11-60

[http:// www.bashgmu.ru](http://www.bashgmu.ru), E-mail: rectorat@bashgmu.ru

ОКПО 01963597 ОГРН 1020202561136

ИНН 0274023088 КПП 027401001

г.Уфа 28.05.2024 год

ОТЗЫВ НАУЧНОГО КОНСУЛЬТАНТА

Кандидат биологических наук, доцент кафедры фундаментальной и прикладной микробиологии Федерального государственного образовательного учреждения высшего образования «Башкирский государственный медицинский университет» Министерства здравоохранения Российской Федерации

на диссертационную работу Абдирамановой Ботагоз Акайдаркызы «Детекция возбудителя *Trichophyton verrucosum* с помощью молекулярно-генетической тест системы и иммунопрофилактике и лечение поливалентной инактивированной вакциной», предоставленную на соискание ученой степени доктора философии (PhD) по специальности 6D120100 – «Ветеринарная медицина».

Микозы – заболевания грибковой этиологии, которые оказывают негативное воздействие на качество жизни и общее состояние животных, поражая различные виды сельскохозяйственных и диких животных, а также человека это проблема является не только ветеринарной или медицинской, но и социально-экономической.

В настоящее время заболевание трихофитией зарегистрировано в 113 странах и охватывает 35-40%, чаще встречается среди молодняка крупного рогатого скота, в основном среди животных в возрасте до 3 лет. Животные заболевшие трихофитией теряют в весе, взрослые животные снижают качество получаемого молока и мяса.

Соискатель 2018-2023 гг. в 98 (69,5%) случаях выявила трихофитию методом ПЦР 141 патологических проб, собранных в крестьянских хозяйствах по

Алматинской, Кызылординской и Туркестанской области, а в 43 (30,5%) образцах не обнаружено возбудителя трихофитии не доказано, что выделенные из поврежденных участков патологические материалы и изоляты выделенные были отнесены к виду *T. verrucosum*.

ПЦР *T. verrucosum* при сравнительном анализе информационных показателей лабораторных методов (ПЦР, микроскопии и метод культивирования) при выявлении трихофитии показано, что трихофития, вызванная, характеризуется наибольшей высокой эффективностью (97,87% (96,41-99,33, $p < 0,05$) и чувствительностью по сравнению с результатами традиционных (упорядоченных) методов исследования (97,96% (96,53 - 99,39, $p < 0,05$), значением специфичности (97,67% (96,15-99,19, $p < 0,05$).

Возбудитель *T. verrucosum* заболевания является информативные показатели ростового метода (чувствительность – 80,61% (76,62-84,6, $p < 0,05$), специфичность – 79,07% (74,96-83,18, $p < 0,05$), эффективность – 80,14% (76,11 - 84,17, $p < 0,05$), а при микроскопическом исследовании значительно ниже соответствующих значений (чувствительность – 87,76% (84,45-91,07, $p < 0,05$), специфичность – 88,37% (85,13-91,61, $p < 0,05$), эффективность – 87,94% (84,86-91,23, $p < 0,05$).

Соискатель на стажировке в г.Уфа, Башкирском государственном медицинском университете по руководством второго руководителя Титовой Т.Н., Абдираманова Ботагоз Акайдаркызы освоила метод ПЦР по выявлению трихофитии в патологических пробах и получила патент РК №8224 [Способ специфической детекции *Trichophyton verrucosum* у крупного рогатого скота, 2023 жыл 30 маусым], который впервые внедрен в области ветеринарии.

Результаты: метод ПЦР при обобщении результатов *T. verrucosum* позволяет выявить в различных клинических образцах, в сравнении с микроскопическими методами и методами выделения новообразований, при лабораторном обследовании зооантропонозных дерматомикозов имеет значительно более высокую эффективность, чувствительность.

Поэтому для оперативного сдерживания дальнейшего распространения данного заболевания необходимо провести своевременное лечение или профилактику возбудителя *T. verrucosum* методом системы молекулярно-генетического тестирования (ПЦР) с проведением патологических проб и доказательством необходимости проведения своевременной работы по лечению или профилактике поливалентной инактивированной вакциной «Поливалентная инактивированная вакцина против дерматомикозов сельскохозяйственных и плотоядных животных» [Патент РК №32633 от 08.01.2018 г.] определяет необходимость срочного проведения лечебно-профилактических работ.

Выводы и практические рекомендации, составленные соискателем, являются конкретными, достоверными и основаны на разработанных данных. Поэтому я считаю, что диссертационная работа Абдрамановой Ботагоз Акайдаркызы на тему «Детекция возбудителя *Trichophyton verrucosum* с

помощью молекулярно-генетической тест системы и иммунопрофилактике и лечение поливалентной инактивированной вакциной» выполнена в соответствии с предъявляемыми требованиями, докторант заслуживает получения степени доктора PhD по учебной программе 6D120100 – «Ветеринарная медицина».

Зарубежный научный консультант,
доцент кафедры фундаментальной
и прикладной микробиологии
ФГБОУ ВО БГМУ Минздрава России

 Т.Н. Титова

Подпись:	<u>Т.Н. Титовой</u>
Заверяю:	
Ученый секретарь	
Минздрава	

**РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІНІҢ
«БАШҚҰРТ МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ»
ФЕДЕРАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТТІК ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕСІ**
(РФ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІНІҢ «Башқұрт мемлекеттік медицина
университеті» федералды мемлекеттік бюджеттік жоғары білім беру мекемесі)

Ленин көшесі, 3, Уфа қаласы, Башқұртстан Республикасы, Ресей Федерациясы, 450008
Тел.: (347) 272-41-23, Факс: (347) 272-11-60

<http://www.bashgmu.ru>, e-mail: rectorat@bashgmu.ru

ОКПО 01963597 ОГРН 1020202561136

ИНН 0274023008 КПП 027401001

Уфа қаласы 28.05.2024 ж.

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШІСІНІҢ ПІКІРІ

Биология ғылымдарының кандидаты, Ресей Федерациясы Денсаулық сақтау министрлігінің «Башқұрт мемлекеттік медицина университеті» федералды мемлекеттік білім беру мекемесінің іргелі және қолданбалы микробиология кафедрасының доценті

Абдираманова Ботагөз Акайдарқызының «Trichophyton verrucosum қоздырғышын молекулалық-генетикалық тест жүйесі арқылы анықтау және поливалентті инактивтелген вакцинамен иммунопрофилактика және емдеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына 6D120100 – «Ветеринарлық медицина» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған.

Микоздар – саңырауқұлақтар этиологиялы аурулар, олар жануарлардың өмір сүру сапасы мен жалпы жағдайына кері әсерін тигізеді, ауыл шаруашылығы және жабайы жануарлардың әртүрлі түрлерін, сондай-ақ адамдарды зақымдайды, бұл тек ветеринариялық немесе медициналық емес, сондай-ақ әлеуметтік-экономикалық проблема болып табылады.

Қазіргі уақытта трихофития ауруы 113 елде тіркелген және 35-40%-ын қамтиды, көбінесе жас ірі қара мал арасында кездеседі, негізінен 3 жасқа дейінгі жануарларда. Трихофитиямен ауырған жануарлар салмағын жоғалтады, ересек жануарлар алынатын сүт пен ет сапасын төмендетеді.

Ізденуші 2018-2023 жылдары Алматы, Қызылорда және Түркістан облыстарының шаруа қожалықтарында жиналған 141 патологиялық сынаманың 98-інде (69,5%) ПТР әдісі арқылы трихофитияны анықтады, ал 43 (30,5%) үлгілерде трихофития қоздырғышы табылған жоқ және зақымдалған аймақтардан алынған патологиялық материалдар мен изоляттар *T. verrucosum* түріне жататыны дәлелденбеді.

T. verrucosum ПТР әдісімен зертханада қолданылатын әдістердің ақпараттық көрсеткіштерін (ПТР, микроскопия және культивирлеу әдісі) салыстырмалы талдау кезінде трихофитияны анықтауда бұл әдістің жоғары тиімділігі (97,87% (96,41-99,33, $p < 0,05$)) және сезімталдығы дәстүрлі (тәртіптелген) зерттеу әдістерімен салыстырғанда айтарлықтай жоғары болғаны анықталды (97,96% (96,53 - 99,39, $p < 0,05$), және спецификалық мәні де жоғары болды (97,67% (96,15-99,19, $p < 0,05$)).

T. verrucosum қоздырғышының өсу әдісіндегі ақпараттық көрсеткіштері: сезімталдығы – 80,61% (76,62-84,6, $p < 0,05$), ерекшелігі – 79,07% (74,96-83,18, $p < 0,05$), тиімділігі – 80,14% (76,11-84,17, $p < 0,05$), ал микроскопиялық зерттеу кезінде сәйкес көрсеткіштер едәуір төмен болды (сезімталдығы – 87,76% (84,45-91,07, $p < 0,05$), ерекшелігі – 88,37% (85,13-91,61, $p < 0,05$), тиімділігі – 87,94% (84,86-91,23, $p < 0,05$)).

Ізденуші Уфа қаласында, Башқұрт мемлекеттік медицина университетінде екінші ғылыми жетекшісі Титова Т.Н. басшылығымен тағылымдамадан өтіп, патологиялық сынамаларда

№8224 патентін алды [Ірі қара малда *Trichophyton verrucosum*-ды нақты анықтау әдісі], бұл әдіс ветеринария саласына алғаш рет енгізілді.

Нәтижелер: ПТР әдісі *T. verrucosum*-ды әртүрлі клиникалық үлгілерде анықтауға мүмкіндік береді, және микроскопиялық әдістер мен жаңа өскіндерді анықтау әдістерімен салыстырғанда, зооантропоноздық дерматомикоздарды зертханада тексеруде әлдеқайда жоғары тиімділік пен сезімталдық көрсетеді.

Сондықтан бұл аурудың одан әрі таралуын жедел түрде тоқтату үшін ***T. verrucosum*** қоздырғышын молекулалық-генетикалық тестілеу жүйесі (ПТР) арқылы патологиялық сынамалармен зерттеу жүргізіп, ауруды емдеу немесе поливалентті инактивтелген вакцинамен («Ауыл шаруашылық және жыртқыш жануарлардың дерматомикоздарына қарсы поливалентті инактивтелген вакцина», РК патенті №32633, 08.01.2018 ж.) алдын алу жұмыстарын уақтылы жүргізу қажеттілігі дәлелденген.

Ізденушінің қорытындылары мен практикалық ұсыныстары нақты, сенімді және алынған мәліметтерге негізделген.

Осылайша, мен Абдираманова Ботагөз Акайдарқызының «*Trichophyton verrucosum* қоздырғышын молекулалық-генетикалық тест жүйесі арқылы анықтау және поливалентті инактивтелген вакцинамен иммунопрофилактика мен емдеу тақырыбындағы жұмысы қойылған талаптарға сай орындалған, ал докторант 6D120100 – «Ветеринарлық медицина» білім беру бағдарламасы бойынша PhD докторы дәрежесіне лайық деп ойлаймын.

Шетелдік ғылыми кеңесші,

Ресей Федерациясы Денсаулық сақтау министрлігінің
ФГБОУ ВО Башқұрт мемлекеттік медицина университетінің
іргелі және қолданбалы микробиология кафедрасының доценті

/қолы/ Т.Н. Титова

/мөрі/